In heel deze Clickx Extra word je om de oren geslagen met oude en nieuwe technische termen. Genoeg om af en toe het noorden kwijt te raken. Om het je gemakkelijk te maken, hebben we ze hier allemaal gebundeld in een fikse brok vaktaal van 4 pagina's. Je kan deze pagina's er zelfs uit nemen, zonder de rest van het magazine te beschadigen.

3D: Staat voor driedimensionaal. Omgevingen en objecten in 3D bevatten diepte en komen daardoor veel realistischer over.

56K-MODEM: Analoge modem met een maximale snelheid van 56.600 bits per seconde.

2.0: 2 gewone luidsprekers, zonder subwoofer.

2.1: 2 gewone luidsprekers, met subwoofer.

5.1: 5 gewone luidsprekers (twee voor het linkerkanaal (voor en achter), twee voor het rechterkanaal (voor en achter) en eentje voor centraal aan de voorkant), met subwoofer.

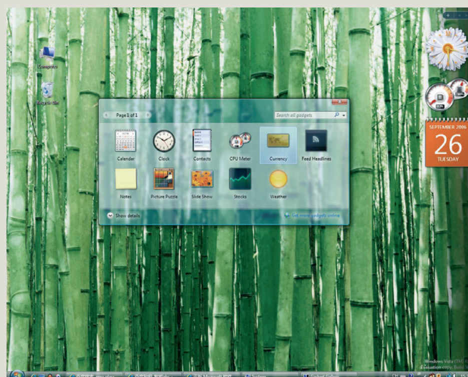
7.1: 7 gewone luidsprekers (links voor, midden voor, rechts voor, rechts zijkant, rechts achter, links achter en links zijkant), met subwoofer.

802.11B: Deze WLAN-standaard laat draadloze netwerken toe tot een theoretische maximumsnelheid van 11 Mbps in de 2,4-GHz band.

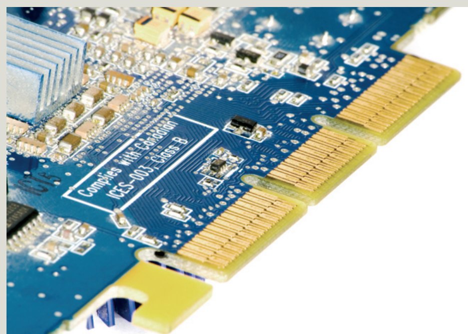
802.11G: Recente WLAN-standaard, compatibel met 802.11b. Deze standaard laat draadloze netwerken toe tot een theoretische maximumsnelheid van 54 Mbps in de 2,4-GHz band.

802.11N: Met 802.11n zijn reële snelheden van 100 Mbit/s mogelijk, en dit over afstanden die tot twee keer verder reiken dan bij 802.11g. De definitieve n-standaard moet nog wel goedgekeurd worden.

AERO GLASS: Blitse interface van Windows Vista. Vensters krijgen hier een fraaie, halfdoorzichtige rand mee, en pictogrammen zijn traploos schaalbaar in hoge resolutie.

AGP: Accelerated Graphics Port. Een interne aansluitingspoort op het moederbord. Specifiek bedoeld voor gebruik in combinatie met grafische kaarten. De AGP-bus heeft een rechtstreekse verbinding met de centrale chipset en kan daardoor sneller data verzenden en ontvangen. De snelste variant is 8x AGP.

BACK-UP: Veiligheidskopie van computerbestanden. Wanneer je wil voorkomen dat je ongewild bestanden wist of kwijtraakt, neem je best regelmatig een back-up.

BEELDRESOLUTIE: Elk beeldscherm heeft een bepaalde resolutie, die aangeeft hoeveel beeldpunten er weergegeven kunnen worden. Hoe hoger de resolutie, hoe meer details er weergegeven worden en hoe beter alles er uitziet.

BENCHMARK: Gespecialiseerde software die als doel heeft de prestaties van computerhardware te meten. Dankzij benchmarks kunnen we computerproducten (computers, notebooks, grafische kaarten, harde schijven, enzovoort) gemakkelijker met elkaar vergelijken.

BIOS: Het BIOS (Basic Input/Output System) is een stukje software dat ingebakken zit in speciale chips op het moederbord. Het zorgt er voor dat de computer kan opstarten en vervolgens de hardware laat communiceren met het besturingssysteem.

BLU-RAY: Potentiële opvolger van de dvd-film. Dergelijke schijfjes bieden veel meer opslagcapaciteit dan dvd, zodat je er video in hoge definitie op kan bewaren.

BUGFIX: Zie 'patch'.

CACHEGEHEUGEN: Een processor bevat steeds cachegeheugen, waarin net opgevraagde gegevens tijdelijk worden opgeslagen. Op die manier zijn de gegevens heel snel een tweede maal opvraagbaar. Cachegeheugen is heel erg snel, maar ook heel duur, zodat de hoeveelheid beperkt is. Ook harde schijven en cd-schrijvers hebben cachegeheugen.

CGA: Grafische kaarten die de CGA-standaard ondersteunden gaven slechts vier kleuren tegelijkertijd weer.

CHIPSET: Op een moederbord vindt je één of meerdere chipsets, die minder belangrijke opdrachten uitvoeren dan de processor of het geheugen. Het kan bijvoorbeeld gaan om een chipset die de modem doet functioneren, of een ingebouwde geluidskaart. Ook andere hardwareonderdelen bevatten chipsets.

CODEC: Staat voor Compression decompression. Een algoritme dat bepaalt hoe data worden gecomprimeerd en gedecomprimeerd. De mp3-codec is wellicht de bekendste: ze zorgt ervoor dat muziek sterk gecomprimeerd wordt opgeslagen, en daarna kwalitatief goed kan worden afgespeeld.

CPU: Ander woord voor de processor, het hart van de computer. Alle rekenkundige en logische bewerkingen worden door de processor uitgevoerd en dan verder naar het systeem verstuurd.

CROSSFIRE: Mits het juiste moederbord kan je twee grafische kaarten in tandem laten werken voor een verdubbeling van de rekencapaciteit. Bij ATI heet dit systeem Crossfire.

DEFRAGMENTEREN: Bij het gebruik van een computer worden er bijna continu gegevens op de harde schijf opgeslagen, gewist en gewijzigd. Een deel van een bestand wordt vaak op verschillende plaatsen op een schijf opgeslagen. Na een tijdje moet je computer één bestand op veel locaties zoeken, zodat je computer trager wordt. Met een defragmentatieprogramma worden alle beetjes data weer netjes op een rij geplaatst.

DIRECTX: Alle moderne pc-games gebruiken DirectX voor 3D-weergave, -effecten en geluid. Om die games te spelen, heb je een DirectX video- en geluidskaart nodig. Zowat elke kaart ondersteunt nu DirectX. Koop je een nieuw spel, installeer dan steeds de laatste drivers en DirectX-versie.

DISCRETE SURROUND: Discrete systemen maken gebruik van alle kanalen. Het aantal ingangs-, opname- en uitgangssignalen is gelijk, en er treedt dan ook geen verlies op.

DOUBLE-LAYER: Door boven mekaar twee datalagen aan te brengen, kan de capaciteit van dvd-, Blu-ray- of HD-DVD-schijfjes verdubbeld worden.

DOWNGRADEN: Teruggaan naar een vorige versie van een programma.

DRIVER: Klein stukje software dat nodig is om je pc goed met een ander apparaat te laten communiceren. Ook wel stuurprogramma genoemd.

DUAL-CORE: Een processor die bestaat uit twee processors. Dual-core processors zijn uitermate geschikt voor het draaien van meerdere programma's tegelijkertijd, in vergelijking met een enkelvoudige processor (single-core).

ESATA: Externe variant van SerialATA, en daarmee dus een tegenhanger van usb 2.0. Het grote voordeel van eSATA situeert zich op het gebied van snelheid. Een externe eSATA harde schijf presteert quasi even goed als een interne SerialATA-schijf.

EXPRESS CARD: Nieuw uitbreidingsslot voor notebooks, vergelijkbaar met PCI Express.

ETHERNET: Met een Ethernet-kaart kan je een computer op een netwerk aansluiten. Het Ethernet-protocol gebruikt zogenaamde UTP-kabels, die lijken op een telefoonaansluiting maar wat groter zijn (RJ45). Meestal wordt een snelheid van 100 Mbps gebruikt, hoewel ook 10 Mbps of 1 Gbps (gigabit-Ethernet) bestaat.

FAT: File Allocation Table. FAT houdt bij waar de gegevens op de harde schijf opgeslagen worden. Zo kan één bestand her en der op de harde schijf staan; FAT onthoudt waar precies. FAT werd vooral gebruikt bij DOS en Windows 9x. Hoewel het nog kan gebruikt worden bij Windows XP, is NTFS een beter alternatief.

FIREWIRE: Manier om randapparaten zoals een videocamera met een pc te verbinden. De overdrachtsnelheid is zeer hoog en vergelijkbaar met usb 2.0.

FIREWIRE 800: Snellere versie van FireWire die de doorvoersnelheid verdubbelt tot een indrukwekkende 800 megabit per seconde.

FIRMWARE: Bijna elk stukje hardware bevat firmware. Dit is een "intelligent" stuk software dat er voor zorgt dat je randapparatuur (cd-romspeler, mp3-speler, pda, ...) correct opstart en alles doet wat het moet doen. Voor veel apparaten wordt er regelmatig nieuwe firmware uitgebracht om extra functies toe te voegen of bugs te verwijderen.

FLASHGEHEUGEN: Ook wel statisch geheugen genoemd. Als je iets opslaat op flashgeheugen, dan blijft dat bewaard, ook als er geen stroom meer is. Flashgeheugen wordt gebruikt bij alle usb-sticks en -pennen, en ook bij mp3-spelers zoals de iPod Shuffle.

FRAMES PER SECONDE (FPS): Het aantal beelden per seconde. Dit zijn er voor een televisie of beeldscherm vaak 50 of 60. Speel je een grafisch "zwaar" spelletje, dan kan het aantal frames per seconde zakken, zodat het spel niet vlot meer overkomt. Een duurdere en betere grafische kaart lost dit probleem op.

FREQUENTIEBEREIK: Het menselijke gehoord heeft een frequentiebereik van ruwweg 20 Hz tot 20 kHz. Dat wil zeggen dat we de tonen lager dan 20 Hz en hoger dan 20 kHz niet kunnen horen. Tonen lager dan 20 Hz kunnen we wel voelen, zodat sommige versterkers hen toch in hun bereik opnemen. Hoe groter het frequentiebereik van een versterker, hoe meer tonen hij aankan.

GPRS: General Packet Radio Service, soms ook 2.5G genaamd. Met GPRS kan je sneller surfen met je gsm. De verstuurde en ontvangen data worden namelijk in stukjes over het netwerk verstuurd, en niet in één keer. In de praktijk haal je met GPRS snelheden tot zo'n 50 Kbps, te vergelijken met een analoge modem. GPRS wordt meestal per KB gefactureerd, en niet per tijdseenheid.

HDTV: High Definition TV, ook wel de toekomst van de gewone tv genoemd. HDTV biedt televisieprogramma's aan in een resolutie van 720 of 1080 lijnen in plaats van de gewone 576 lijnen. Op die manier is de kwaliteit uitstekend. Je hebt wel een nieuwe tv nodig.

HDCP: High-Bandwidth Digital Content Protection. Technologie om digitale kopieën tegen te gaan van gegevens die verstuurd worden over een DVI- of HDMI-verbinding. Blu-ray en HD-DVD zijn hiermee uitgerust.

HD-DVD: Potentiële opvolger van de dvd-film. Dergelijke schijfjes bieden veel meer opslagcapaciteit dan dvd, zodat je er video in hoge definitie op kan bewaren.

HDMI: Volledig digitale audio- en videoverbinding die HD Ready flatscreen-tv's aan boord moeten hebben. Sinds kort zijn er ook grafische kaarten met een HDMI-uitgang, zodat je een perfect computerbeeld kan bewonderen op je gigantische flatscreen-tv.

IDE: Staat voor Integrated Drive Electronics. Standaardtype aansluiting dat gebruikt wordt voor interne harde schijven en cd-rom- en dvd-spelers en -schrijvers. IDE-apparaten worden met een platte kabel aangesloten op het moederbord of op een aparte IDE-controller.

IP: Internet Protocol. Internet-adresgegevens worden uitgewisseld met het IP-protocol. Zo kan een computer of router precies zien voor welke computer een bepaald bericht of datapakket bestemd is.

KLOKSNELHEID: Ook wel klokfrequentie genoemd. Het aantal instructies dat de processor per seconde kan uitvoeren. Bij een processor van 2 Gigahertz (GHz) kunnen er 2 miljard instructies per seconde uitgevoerd worden.

LAN: Local Area Network. Aan elkaar verbonden computers vormen een LAN. Een LAN is beperkt tot één huis, gebouw of organisatie. Vaak zijn voor een LAN hubs en routers nodig.

MALWARE: Verzamelnaam voor kwaadaardige software zoals virussen en spyware.

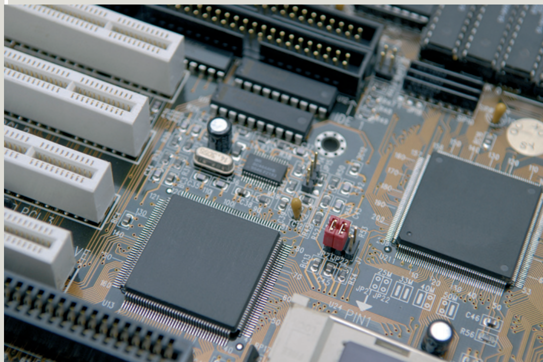
MATRIXSURROUND: Matrixsystemen coderen de geluidssporen naar twee kanalen, die ze nadien opnieuw decoderen in meerdere kanalen. Op die manier treedt uiteraard gegevensverlies op.

MEDIACENTER-PC: Een pc die dienst doet als digitale videorecorder en multimediahub. Komt meestal in een aangepaste, compacte behuizing, zodat je hem onopvallend naast je tv kan zetten.

MEGAHERTZ: De klokfrequentie per seconde, vooral gebruikt bij processors. Eén megahertz (MHz) komt overeen met één miljoen instructies per seconde.

MEGAPIXEL: Een megapixel is het aantal beeldpunten van een digitaal fotoapparaat. Eén megapixel is gelijk aan één miljoen beeldpunten. Een fotoapparaat dat foto's van maximum 1.600 bij 1.200 pixels maakt, heeft een resolutie van 2 megapixel. Hoe meer pixels, hoe scherper de foto.

MIRRORING: Bij mirroring (RAID-1) werken twee harde schijven als exacte kopieën van elkaar. Geeft één schijf de geest, dan zal je daar buiten een foutmelding helemaal niets van merken; Windows en al je programma's blijven gewoon doorwerken.

MOEDERBORD: Ook wel mainboard of motherboard genaamd. Op het moederbord bevinden zich de belangrijkste onderdelen van de computer, zoals de aansluitingen voor de processor, harde schijven, werkgeheugen, insteekkaarten, diskettestation, enzovoort.

MULTI-CORE: Een processor die meerdere processorkernen bevat.

MULTITASKING: Als je processor met meerdere taken/programma's tegelijk bezig is, is hij aan het multitasken.

NETWORK ATTACHED STORAGE (NAS): Harde schijven die je rechtstreeks aan een netwerk verbindt, zonder dat je een computer moet hebben die de hele tijd moet aanstaan. Je kan die NAS-harde schijf rechtstreeks aanspreken van op gelijk welke computer op het netwerk. Vaak gaat het om een apart toestelletje waar je een harde schijf en een netwerkkabel aan kan koppelen.

NTFS: New Technology File System. Bestandssysteem dat wordt gebruikt in Windows NT4, 2000 en XP. Het gaat efficiënter om met schijfruimte dan FAT16 en FAT32, en je kan de bestanden ook beter beveiligen. Windows 9x/Me kan geen NTFS lezen.

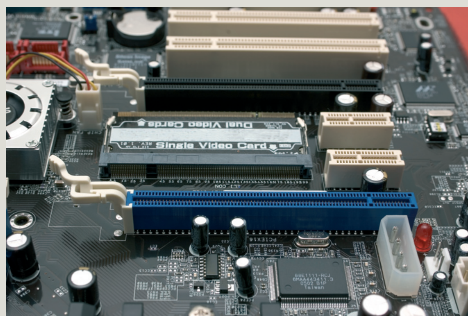
OEM: Original Equipment Manufacturer. Als je een nieuwe computer koopt, krijg je daar vaak veel software bij. Computerfabrikanten kopen deze software goedkoper in bij softwarefabrikanten, maar de softwarefabrikant biedt geen ondersteuning voor deze "vreemde" software.

OPENGL: Programmabibliotheek die programmeurs gebruiken voor het creëren van grafische hoogstandjes. Vergelijkbaar met DirectX.

PARTITIE: Deel van de harde schijf. Windows geeft elke partitie een aparte schijfletter (C, D, E, ...). Je kan van je harde schijf één grote partitie maken, maar ook meerdere kleinere (bijvoorbeeld aparte partities voor documenten, games, enzovoort). Als er dan één partitie stukgaat, kan je de gegevens in de andere partities vaak nog redden.

PATCH: Bijna alle computerprogramma's bevatten bugs, kleine foutjes waardoor het programma niet helemaal draait zoals het moet. Programmeurs lossen bugs vaak op met een patch, die je gratis kan downloaden en moet installeren.

PCI: Peripheral Component Interconnect. Standaard voor insteekkaarten, ontworpen door Intel. De data-overdracht tussen de insteekkaart en het moederbord volstaat voor modems, geluidskaarten, enzovoort.

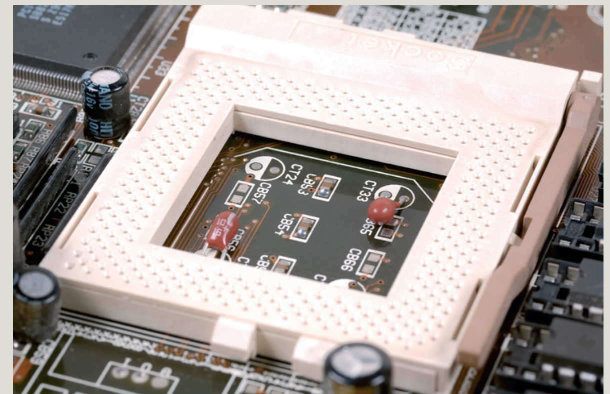

PCI EXPRESS: Snellere opvolger van PCI- en AGP-uitbreidingsslots. Quasi alle nieuwe computers en grafische kaarten hebben vandaag PCI Express aan boord.

PIXEL: Picture Element. Een beeldscherm bestaat uit allemaal verschillende beeldpunten: dit zijn pixels. Hoe meer pixels, hoe hoger de resolutie, en hoe scherper het beeld. Toch kan een té hoge resolutie soms slecht zijn, wanneer bijvoorbeeld het scherm niet aangepast is aan de resolutie. Een standaardresolutie is 1024x768 pixels (hoger voor grotere schermen).

PLATTER: Harde schijven werken op basis van (meerdere) ronddraaiende elektromagnetische platen of 'platters'.

PROCESSORVOET: De plaats waar de processor in geplaatst wordt zodat hij contact maakt met het moederbord. Ook wel 'socket' genoemd.

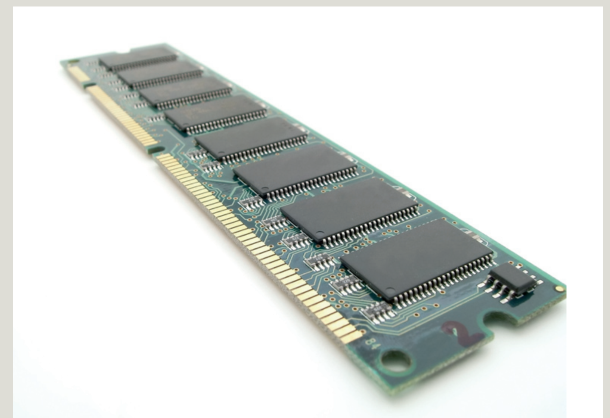
QUAD-CORE: Een processor die vier processorkernen bevat.

RAID: Redundant Array of Independent Disks. Als je meer dan één harde schijf hebt in je computer, en je moederbord ondersteunt RAID, of je koopt een aparte RAID-controllerkaart, dan kan je de ruimte van de schijven combineren tot één grote schijf.

RAID-0: Zie 'striping'.

RAID-1: Zie 'mirroring'.

RAM: Random Access Memory. Ook wel werkgeheugen of computergeheugen genoemd. Dit is het geheugen dat je computer gebruikt om tijdelijk gegevens op te slaan. Als je de computer uitschakelt, verliest het RAM onmiddellijk zijn inhoud.

RENDEREN: Bij een 3D-softwarepakket moeten alle objecten (zoals een persoon, een huis, enzovoort) op een bepaald moment "getekend" worden. Dat "tekenen" is renderen, en als resultaat krijg je mooi afgewerkte beelden die er echt uitzien.

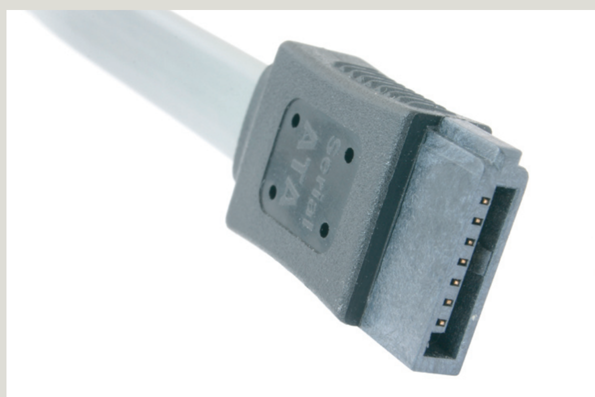
RIPPEN: De inhoud van een cd- of dvd-schijfje kopiëren naar je harde schijf, al dan niet na het verwijderen van de kopieerbeveiliging.

ROUTER: Met een router worden twee netwerken met elkaar verbonden. Wordt meestal gebruikt om een lokaal netwerk (LAN) te verbinden met het internet via een breedbandaansluiting (ook wel WAN genoemd). Een router bevat een besturingssysteem om gegevens naar de juiste pc te sturen en heeft vaak ook firewall-software aan boord.

RSS: Really Simple Syndication. Standaardformaat om inhoud te publiceren van een bepaalde website. Enkel de inhoud, bijvoorbeeld nieuwsberichten, wordt gepubliceerd en niet de opmaak. Op die manier kunnen andere websites heel makkelijk de inhoud overnemen, of kan je met een rss-programma de inhoud, zonder franjes, lezen.

SERIALATA: Opvolger van Parallel ATA (PATA). Standaard om harde schijven te verbinden met het moederbord. Kabels zijn veel kleiner dan bij PATA (6 in plaats van 40 draden) en bovendien is de snelheid hoger (minimum 150 MB/sec). Je moederbord moet SATA ondersteunen als je dergelijke harde schijven wil gebruiken.

SIDESHOW: Met SideShow wordt het mogelijk om bepaalde informatie die in Vista zit te synchroniseren met een ander apparaat. Een mooi voorbeeld van SideShow is de toevoeging van een extra lcd-schermpje aan de buitenkant van een notebook

SIGNAAL/RUISVERHOUDING: De verhouding tussen het signaal (bijvoorbeeld je muziek) en de ruis van de versterker van de luidsprekers. Hoe hoger de waarde, hoe beter.

SLI: Met SLI (Scanline Interleave) kan je twee grafische kaarten in je pc steken en met elkaar verbinden. De helft van de gegevens wordt dan verwerkt door één kaart, de andere helft door een andere kaart. SLI is mogelijk met bepaalde (dure) grafische kaarten van nVidia.

STRIPING: Bij striping (RAID-0) behoud je de volledige capaciteit van je twee harde schijven en profiteer je bovendien van een ferme prestatieboost. Dat gaat wel ten koste van de betrouwbaarheid, want als één schijf kapot gaat, ben je meteen alle data kwijt.

SUBWOOFER: De luidspreker die enkel de lage bastonen van het geluid weergeeft.

SUPER VGA: Gemiddelde resolutie van een beeldscherm. 800 x 600 pixels. Vaak worden hogere resoluties gebruikt.

SURROUNDGELUID: Methode om je als luisteraar onder te dompelen in het geluid en je het gevoel te geven dat je midden in de actie zit. Surroundgeluid gebruikt verschillende luidsprekers om het geluid een ruimtelijk karakter te geven.

SYSTEEMHERSTEL: Ingebouwde Windows-functie die je machine terugzet in de tijd, naar een moment waarop alles nog soepel draaide. Op voorwaarde dat je herstelpunten gemaakt hebt natuurlijk.

TABBROWSEN: Manier om meerdere sites te openen binnen één venster, in verschillende tabbladen. Dit maakt het surfen een pak aangenamer.

TERABYTE (TB): 1.024 gigabytes.

TRUSTED PLATFORM MODULE (TPM): TPM, dat rechtstreeks op het moederbord is geplaatst, biedt standaardbeveiliging tot in het diepste niveau van het systeem. Zelfs als je je computer deelt met collega's of familie, kunnen er meerdere wachtwoorden worden gemaakt, zodat de gegevens van alle gebruikers privé blijven.

UMTS: Universal Mobile Telecommunication System, nieuwe standaard voor mobiel telefoonverkeer. Dankzij de ultrasnelle datatransfers wordt het zelfs mogelijk om videobeelden te bekijken op je gsm.

USB: Universal Serial Bus. Veelgebruikte poort om een snelle verbinding te leggen tussen je pc en je randapparaten.

USB 2.0.: De maximumsnelheid van usb 2.0 is 480 Mbps, tot 40 keer sneller dan gewone usb. Daarmee is het een concurrent van FireWire.

USB-STICK: klein staafje dat je in een usb-poort steekt en vervolgens dienst doet als mobiel opslagmedium. Een beetje de opvolger van de diskette.

VGA: De technologie die nodig is om aan verschillende resoluties te kunnen werken.

VIRTUALISATIESOFTWARE: Virtualisatiesoftware installeer je op de huidige versie van Windows als een gewoon softwarepakket. Start je het pakket op, dan kom je terecht in een 'virtuele pc', compleet met BIOS, virtuele harde schijf, enzovoort.

WATT: De gewone watt-aanduiding slaat op het piekvermogen: het maximum dat de luidsprekers aankunnen.

WATT RMS: De watt rms-aanduiding, die veel lager ligt, is het vermogen dat de luidsprekers constant aankunnen.

WIMAX: Draadloze netwerktechnologie die vergelijkbaar is met 802.11, maar kan werken over afstanden van ettelijke kilometers.

